

Persoonlijkheid compenseert voor trauma bij patiënten met een psychotische stoornis

ARTIKEL

LITERATUUR

- Boyette LL, van Dam D, Meijer C, Velthorst E, Cahn W, de Haan L; for GROUP Genetic Risk and Outcome of Psychosis investigators, Kahn R, de Haan L, van Os J, Wiersma D, Bruggeman R, Cahn W, Meijer C, Myin-Germeys I. Personality compensates for impaired quality of life and social functioning in patients with psychotic disorders who experienced traumatic events. *Schizophrenia Bull* 2014; doi: 10.1093/schbul/sbu057.

AUTEUR

LINDY-LOU BOYETTE

E-mail: l.n.boyette@amc.uva.nl

Waarom dit onderzoek?

In eerdere studies is gevonden dat patiënten met een psychotische stoornis en traumatische ervaringen in de jeugd slechter functioneren op sociaal gebied dan patiënten met een psychotische stoornis zonder dergelijke ervaringen. Echter, ook bekend is dat iemands persoonlijkheid een belangrijke rol speelt bij hoe goed iemand op sociaal vlak functioneert en hoe tevreden iemand is met zijn/haar kwaliteit van leven.

Onderzoeksvraag

Kunnen persoonlijkheidstrekken een compenserende rol vervullen voor sociaal functioneren en kwaliteit van leven bij patiënten met een psychotische stoornis en vroege traumatische ervaringen?

Hoe werd dit onderzocht?

In een groep van 195 patiënten met een psychotische stoornis identificeerden wij met clusteranalyse twee persoonlijkheidsprofielen volgens het vijf-factor model: een groep mensen met een lagere score op neuroticisme en hogere scores op extravertie, openheid, altruïsme en consciëntieusheid (een zogenaamd 'gunstig' profiel) en een groep met een hieraan tegengesteld ('ongunstig') profiel. Aan de hand van de *Jeugd Trauma Vragenlijst* werden de patiënten ook ingedeeld in groepen met een hoge of met een lage mate van vroege traumatische ervaringen. Kwaliteit van leven en sociaal functioneren werden in kaart gebracht door middel van vragenlijsten.

Belangrijkste resultaten

De patiënten met een hoge mate van traumatische ervaringen rapporteerden een slechtere kwaliteit van leven en meer sociaal terugtrekgedrag vergeleken met de patiënten met een lage mate van traumatische ervaringen. De eerste groep bevatte ook meer patiënten met een 'ongunstig' persoonlijkheidsprofiel. Wanneer de groepen patiënten met verschillende persoonlijkheidsprofielen en mate van traumatische ervaringen onderling met elkaar werden vergeleken, bleken patiënten met een 'gunstig' persoonlijkheidsprofiel altijd beter te scoren op kwaliteit van leven en sociaal functioneren dan degenen met een 'ongunstig' profiel, of ze nu wel of geen trauma hadden meegemaakt. Dit kon niet verklaard worden door ziektegerelateerde factoren, zoals ernst van psychotische symptomen. De relatie tussen traumatische ervaringen en kwaliteit van leven werd gemedieerd door alle persoonlijkheidstrekken behalve openheid (zie **FIGUUR 1**). De relatie tussen traumatische ervaringen en sociaal terugtrekgedrag werd alleen gemedieerd door extravertie.

Consequenties voor de praktijk

Ook bij patiënten met een psychotische stoornis kan aan de hand van hun persoonlijkheid een subgroep worden geïdentificeerd wiens sociaal functioneren en kwaliteit van leven niet worden aangetast door vroege traumatische ervaringen.

FIGUUR 1 Mediatie van persoonlijkheid tussen trauma en kwaliteit van leven (KvL) (n = 193); β = ongestandaardiseerde padcoëfficiënten; * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

